

A Kúria a dr. Versitz Piroska ügyvéd által képviselt felperesnek a Gödér Károlyné dr. Balpataki Dóra jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság alperes ellen kártérítés iránt a Fővárosi Bíróság előtt 28.P.25.521/2009. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.538/2011/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 21. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 87.700 (Nyolcvanhétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet - helybenhagyva az elsőfokú bíróság ítéletét - elutasította a kártérítés iránt előterjesztett keresetet és a felperest az alperes részére 30.000 forint elsőfokú és 15.000 forint másodfokú perköltség, valamint az államnak 87.700 forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes 2007. október hónapban vásárolta a .. forgalmi rendszámú Citroën Xsara 1,4 SX típusú személygépkocsit. Az .. forgalmi rendszámú Citroën Xsara 1,4 SX típusú személygépkocsi 2007. szeptember 6. és 7. között történt eltulajdonítása miatt tett feljelentés alapján megindult nyomozásban a XIX. kerületi Rendőrkapitányság a 01190-2101/2007.bü. számú, 2008. január 9-én kelt határozatával a

felperes tulajdonában álló jármű, az ahhoz tartozó két darab indítókulcs, a forgalmi engedély és a környezetvédelmi igazolólap lefoglalását rendelte el, mert a feljelentő a gépjárműben különös ismertetőjelek (dísztárcsa, szelepsapka, kipufogó, rendszám tartó) alapján felismerni vélte az eltulajdonított személygépkocsit. A nyomozóhatóság rendelkezett a lefoglalt gépjárműnek az 1151 Budapest, Mélyfúró u. 6.sz. alatti tárolóhelyre való beszállításáról és bűnjelként való tárolásáról. A gépkocsi elszállítása a XIX. kerületi Rendőrkapitányság parkolójából még aznap megtörtént. A határozat ellen a felperes panasszal nem élt. A gépjármű lefoglalásának napján történt kirendelés alapján eljárta .. igazságügyi szakértő a 2008. január 19-én kelt szakvéleményében megállapította, hogy a gépkocsiban a feljelentő sértett által meghatározott valamennyi egyedi azonosító megtalálható. A szakértő a véleményét az eredetiség vizsgálatot követően 2008. február 16-án megerősítette. A felperes kérésére 2008. október 1-jén a gépkocsi ismételt igazságügyi szakértői vizsgálatára került sor. .. szakértő a 2008. október 17-én elkészült véleményében nem tartotta kizártnak, hogy a felperes gépjárművének egyes elemei, illetve alkatrészei az eltulajdonított gépkocsiból származhatnak, azonban megállapítása szerint ezt szakértői módszerekkel bizonyítani nem lehet. Ezt követően, a nyomozóhatóság által 2008. november 20-án kirendelt .. szakértő a december 11-én kelt véleményében azt állapította meg, hogy a vizsgált gépjármű nem azonos az eltulajdonított gépkocsival, de tartalmazhat abból származó elemeket és alkatrészeket. Ezek eredete azonban egyedi azonosító hiányában nem bizonyítható. A felperes a gépjármű kiadását több alkalommal kérte, emiatt panasszal is élt. A XIX. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi osztálya a 2008. szeptember 3-án kelt 01190-2101/2007.bü. számú határozatával a felperesnek a gépjármű kiadása iránt benyújtott kérelmét elutasította azzal, hogy arról csak a nyomozás befejezésekor, vagy annak megszüntetése esetén lehet határozni. A felperes a határozat ellen panasszal élt. A nyomozóhatóság a 2009. január 19-én kelt határozatával intézkedett a lefoglalás megszüntetéséről és a lefoglalt dolgok felperes részére való kiadásáról. A felperes a gépjárművet 2009. január 23-án vette át, sérült állapotban.

A felperes keresetében az alperes mulasztásával felmerült, illetve a megbízottja vagy alkalmazottja által okozott 1.461.393 forint kára és annak 2009. január 23-tól járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kereseti álláspontja szerint az indokolatlanul hosszú ideig tartó lefoglalással, valamint a gépjármű nem megfelelő tárolásával okozott kárért az alperes felelősséggel tartozik. Előadta, hogy a lefoglalás időtartama alatt napi 2.000 forint díj ellenében személygépkocsit bérelt, amelynek összege 365 napra 729.708 forint. A megbízása alapján készült gépjárműszakértői vélemény szerint a gépjármű javítási költsége és értékcsökkenése összesen 509.000 forint, a szakvélemény díja 42.000

forint volt. Káráként érvényesítette még a gépjármű 2008. évre befizetett 14.300 forint súlyadóját, a 2008-2009. évekre befizetett 37.812 forint és 8.573 forint kötelező felelősségbiztosítás díját, valamint 120.000 forint ügyvédi munkadíjat.

Az alperes vitatva a jogalapot és az összegaszerűséget, a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a felperes a lefoglalást elrendelő határozat ellen panasszal nem élt, ezért a rendes jogorvoslat lehetőségének kimerítése hiányában a kártérítési felelősségét megállapítani nem lehet. A nyomozati cselekményeket a jogszabályi előírásoknak megfelelően és késedelem nélkül végezte. A gépjármű telephelyre történt beszállítását megelőzően kiállított állapotleapon a gépjármű sérült állapota feltüntetésre került, a gépjármű már a lefoglaláskor sérült volt. A lefoglalás időtartamát pedig az indokolta, hogy az első szakvélemény elkészülését követően más gépjárművekkel kapcsolatban is felmerült a bűncselekmény gyanúja, ezért több gépjármű is lefoglalásra került. Az egymással összefüggő nyomozások során a perbeli gépjárművet is érintő újabb szakvélemények beszerzése vált szükségessé. Az egymásnak ellentmondó szakvélemények miatt indokolt volt az újabb szakértői vizsgálat lefolytatása. A lefoglalásra megalapozottan és a szükséges szakértői vizsgálatok lefolytatásáig került sor. A felperes a káráként érvényesített költségeit ugyanakkor nem igazolta, az általa csatolt szakértői vélemény pedig a felperes gépjárművének korábbi balesetből származó sérüléseire tekintettel aggályos.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a kártérítési igényét arra alapozta, hogy a lefoglalás indokolatlanul hosszú időtartama alatt nem használhatta a személygépkocsiját és az a tárolás során megrongálódott, így az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kár érte. A kereset elbírálása szempontjából nem volt annak jelentősége, hogy a felperes nem élt panasszal a lefoglalást elrendelő határozattal szemben, miután nem a lefoglalást, hanem annak indokolatlanul hosszú időtartamát kifogásolta. A Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján az államigazgatási szervet kártérítési felelősség csak akkor terheli, ha a tevékenysége során megsérti az eljárására vonatkozó jogszabályokat és ezzel kárt okoz. A lefoglalás fenntarthatóságának leghosszabb időtartamát jogszabály nem határozza meg. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 155. § (1) bekezdése szerint a lefoglalást legkésőbb a nyomozás megszüntetésekor vagy annak határideje lejáratakor kell megszüntetni. Ezt megelőzően is megszüntetendő a lefoglalás, ha arra az eljárás érdekében már nincs szükség. A felperes személygépkocsijának lefoglalására a Be. 151. § (1) bekezdése értelmében a nyomozóhatóság által végzett bizonyítás érdekében került sor. A nyomozás célja annak felderítése volt, hogy a

gépjárművel kapcsolatban történt-e bűncselekmény. A nyomozóhatóság által kirendelt szakértők nemcsak a gépjármű egyedi azonosító jeleire terjesztették ki a vizsgálatukat. A szakértői vizsgálatnak a feljelentéshez is igazodóan elsősorban a gépkocsi eredetének a kiderítése volt a célja. Azt kellett megállapítani, hogy a felperes gépkocsija lopott-e, illetve a feljelentő gépkocsijának a szétszerelése után, annak alkatrészeiből állították-e össze. A bűncselekmény felderítéséhez a gépjármű teljes körű átvizsgálása feltétlenül szükséges volt (Be. 164. § (2) bek.). A lefoglalást követően, 2008. január 19-én elkészült igazságügyi szakértői vélemény a bűncselekmény gyanúját alátámasztotta. A szakértő a további adatok megismerése után a véleményét 2008. február 16-án készített véleményében megerősítette. A felperes a szakvéleményt nem fogadta el, ezért indítványozta annak felülvizsgálatát. A kérelmére kirendelt újabb szakértő nem találta bizonyíthatónak, hogy a beszerelt alkatrészek a feljelentő eltulajdonított gépjárművéből származnak. A két szakértői vélemény között az ellentmondás feloldására a nyomozóhatóság a Be. 111. § (5) bekezdésének megfelelően rendelt el újabb szakértői bizonyítást, mivel a két szakértő között a lényeges szakkérdésben való eltérés más módon nem volt tisztázható. Az újabb szakértő a véleményét 2008. december 11-én elkészítette, azt a nyomozóhatósághoz eljuttatta, amely ezt követően hozta azt az érdekeltek tudomására. Erre figyelemmel a lefoglalás 2009. január 19-én történt megszüntetéséig és a gépjármű január 23-i kiadásáig a nyomozóhatóság indokolatlan késedelve nem volt megállapítható. A lefoglalás időtartama a feltétlenül szükséges bizonyításokhoz igazodott, az nem volt szükségtelenül hosszú, az alperes eljárása nem volt jogszabálysértő. Jogellenes magatartás hiányában az alperes nem köteles megtéríteni a súlyadóból, a biztosítási díjból, a bérautó díjából és az ügyvédi költségekből álló és a felperes által érvényesített kárt.

A jogerős ítélet a gépjármű sérülésével összefüggésben érvényesített kárigény elbírálása szempontjából a 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM együttes rendelet (R.) 72. § (2) bekezdésének rendelkezését tartotta irányadónak, amely szerint a hatóság a jármű őrzése (tárolása) és szakszerű kezelése (állagának megóvása) során úgy köteles eljárni, hogy a lefoglaláskori állapot a természetes mértéknél nagyobb arányban ne változzon. A jogerős ítélet megállapítása szerint a felperes bizonyította, hogy a gépjármű a lefoglalás foganatosításakor még sérülésmentes volt. Ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak az állításának a bizonyítása, hogy a gépjárművet eleve sérülten foglalta le. Ennek a kötelezettségének azonban az alperes nem tudott eleget tenni, mert az R. 10. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt előírásnak megfelelően a lefoglalás foganatosításakor készített jegyzőkönyvben nem tüntette fel a gépkocsi állapotára vonatkozó adatokat. Az alperes által hivatkozott állapotlapot csak

a lefoglalást követően, a gépjármű őrzési helyére való átszállítás időpontjában vették fel. Ennél az eseménynél a felperes nem volt jelen, ezért az állapotfelmérésről készült adatlapot nem írta alá. Miután az állapotlap nem alkalmas a gépjármű lefoglalás időpontjában fennálló hibáinak bizonyítására, a bizonyítás eredménytelenségét a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján az alperes hátrányára kell értékelni és úgy kell tekinteni, hogy a nyomozóhatóság a felperes gépkocsiját hibátlan műszaki állapotban, sérülésmentesen foglalta le. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a lefoglalás időtartama alatt a nem megfelelő tárolásra, kezelésre visszavezethetően milyen jellegű hibák következtek be a gépjárműben és milyen mértékű volt azok értékcsökkentő hatása. A felperes megbízása alapján készült szakértői vélemény a gépjárműben bekövetkezett kár kétségmentes alátámasztására nem volt alkalmas. Az alperes a szakértő megállapításait vitatta, a felperes azonban - kioktatás ellenére - nem indítványozott további bizonyítást. Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy jogszabály a lefoglalás foganatosításakor és annak megszüntetésekor kötelezően írja elő a szakértő igénybevételét. Az R. 10. § (3)-(4) bekezdése és 44. § (1) bekezdése alapján a szakértői vizsgálatnak csak a jogszabályi feltételek esetén van helye. A büntetőeljárásra irányadó jogszabályi rendelkezéseknek még az esetleges megsértése sem eredményezheti azonban a polgári perben a bizonyítási teher megfordulását, azaz nem mentesíti a felperest a polgári perben a bizonyítási kötelezettség alól. Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet megállapította, hogy a felperes a gépjárműben bekövetkezett kárösszegegyeztetését nem bizonyította, ezért a keresetet elutasította.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a keresetének való helytadás, másodlagosan az eljárt bíróságok új eljárásra utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontjának lényegi tartalma szerint az alperes jogellenesen járt el, amikor a Be. 154. és 155. §-ában foglaltakat megsértve foganatosította a lefoglalást és azt indokolatlanul késedelmesen szüntette meg. Nem észlelte az első szakvélemény egyedi azonosító jelre vonatkozó téves megállapítását és az újabb szakértő kirendelésére csak a kifogása alapján, hónapokkal később került sor. A jogerős ítélet a kár bekövetkezését elfogadta, tévesen állapította meg azonban, hogy az összegegyeztetés bizonyítása őt terheli. A R. 44. § (1) bekezdése alapján ugyanis az alperes kötelezettsége lett volna a gépjármű kiadásakor, annak sérült állapota miatt a szakértői vizsgálat elrendelése, amelyet elmulasztott. A perben a bizonyítástól pedig az elsőfokú bíróság zárta el azzal, hogy részére személyes költségmentességet nem biztosított.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján nem sértett jogszabályt.

A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a lefoglalás időtartama a bűncselekmény felderítése és a bizonyítás érdekében, az egymásnak ellentmondó szakértői véleményekre is tekintettel indokolt volt. Ezért az ezzel összefüggésben érvényesített kárigény alaptalan.

Tartalmilag helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy az alperes a Be. 154. § (2) bekezdésében - és a R. 10. § (2) bekezdés d) pontjában - foglaltakat megsértette, amikor a lefoglalás foganatosításáról készített jegyzőkönyvben nem tüntette fel a lefoglalt dolog (gépjármű) minőségi állapotát. Ezért, amint azt a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, az alperes nem tudta azt bizonyítani, hogy a felperes gépjárművét eleve sérült állapotban foglalta le. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan ugyanis a lefoglalás foganatosításáról készült jegyzőkönyv a gépjármű állapotára vonatkozó adatokat nem tartalmazott, a gépjármű kiadása alkalmával készült hivatalos feljegyzés ugyanakkor utalt a sérülésre. Az alperesnek az a mulasztása azonban, hogy a lefoglaláskor a gépjármű minőségi állapotát nem rögzítette, önmagában csak a kártérítési felelősség megállapítását teszi lehetővé. A gépjárműben keletkezett kár összegszerű bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte. A téves felülvizsgálati állásponttal szemben e bizonyítási kötelezettség alól a büntetőeljárásban alkalmazandó R. 44. § (1) bekezdésének a szakértői vizsgálatra vonatkozó rendelkezése a felperest nem mentesíti. Miután a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján az általános kártérítés megállapításának feltételei nem álltak fenn, mert a kár mértéke igazságügyi szakértő kirendelésével megállapítható lett volna, és a felperes kioktatás ellenére a kár jellegére és összegszerűségére vonatkozó bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, jogszabálysértés nélkül értékelte a jogerős ítélet a bizonyítatlanságot a felperes terhére és utasította el emiatt a keresetet.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes illetékmentességre kiterjedő részleges személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM.

rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. június 13.

Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

Vné

A kiadmány hitelül:

tisztviselő